

PL

PL

PL

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 26.6.2008
KOM(2008) 395 wersja ostateczna

**KOMUNIKAT KOMISJI EUROPEJSKIEJ DO RADY, PARLAMENTU
EUROPEJSKIEGO, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-
SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW**

**Wytyczne dotyczące zintegrowanego podejścia do polityki morskiej:
W kierunku najlepszych praktyk w zakresie zintegrowanej gospodarki morskiej i
konsultacji z zainteresowanymi stronami**

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie.....	3
2.	Tendencja do prowadzenia zintegrowanej polityki morskiej.....	4
3.	Potrzeby i bodźce w zakresie zintegrowanego podejścia do zarządzania gospodarką morską.....	7
4.	Wytyczne dotyczące zintegrowanych ram zarządzania morzami i oceanami w europie.....	9
4.1.	Opracowanie strategicznego podejścia do polityki morskiej na szczeblu krajowym..	9
4.2.	Ramy zarządzania określające podejmowanie decyzji przez organy publiczne na szczeblu krajowym.....	10
4.3.	Rola regionów przybrzeżnych i innych decydentów lokalnych	11
4.4.	Udział zainteresowanych stron w opracowywaniu zintegrowanej polityki morskiej	12
4.5.	Bardziej efektywne powiązania na poziomie regionalnych basenów morskich.....	12
5.	Wnioski	13

KOMUNIKAT KOMISJI EUROPEJSKIEJ DO RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW

Wytyczne dotyczące zintegrowanego podejścia do polityki morskiej: W kierunku najlepszych praktyk w zakresie zintegrowanej gospodarki morskiej i konsultacji z zainteresowanymi stronami

1. WPROWADZENIE

Morza i oceany to wyjątkowo złożone obszary, poddane wpływowi licznych rodzajów działalności, interesów i obszarów polityki. Nie jest zaskoczeniem, że specjalistyczna wiedza konieczna do zajmowania się problemami związanymi z gospodarką morską, jak również kompetencje potrzebne do ich rozwiązywania, rozproszone są między liczne podmioty publiczne i prywatne na różnych szczeblach zarządzania, od ONZ aż po małe społeczności nadmorskie.

Niemniej jednak w wymiarze światowym morza i oceany są ze sobą powiązane, a działania na jednym z mórz lub w jednym z obszarów polityki związanych z morzem mogą mieć skutki – pozytywne lub negatywne, zamierzone lub niezamierzone – dla innych mórz lub obszarów polityki. Ponadto coraz intensywniejsza eksploatacja mórz i oceanów przez takie branże jak żegluga, energetyka, turystyka czy rybołówstwo, w połączeniu ze zmianami klimatu, zwiększa presję wywieraną na środowisko morskie. Z uwagi na tę nierozdzielność, wzajemną zależność, najlepszy sposób rozwiązywania kwestii związanych z gospodarką morską stanowi podejście całościowe. Coraz więcej rządów, zarówno w Europie, jak i na całym świecie, przyjmuje nowe, przekrojowe i zintegrowane podejście do zarządzania gospodarką morską.

Podejście to leży u podstaw zintegrowanej polityki morskiej Unii Europejskiej („niebieska księga”), zaproponowanej przez Komisję w październiku 2007 r.¹ i zatwierdzonej następnie przez Radę Europejską i Parlament Europejski².

Uzasadnieniem dla tego podejścia jest również stwierdzenie, że istnieje morski wymiar praktycznie wszystkich ważniejszych kwestii, z którym zmagają się dzisiaj Europa, takich jak energia, zmiany klimatu, ochrona przyrody i środowiska, badania i innowacje, konkurencyjność i tworzenie miejsc pracy, handel międzynarodowy, transport i logistyka. Zintegrowane podejście na wszystkich poziomach jest podstawowym narzędziem opracowywania i realizacji polityki obejmującej różne dziedziny i szczeble zarządzania oraz obszar różnych państw, pozwalającym na systematyczną identyfikację synergii

¹ [COM\(2007\) 575](#).

² www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/97669.pdf;
www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P6-TA-2008-0213&language=EN&ring=A6-2008-0163.

lub nieefektywnego wykorzystania zasobów. Podejście takie nie tylko dostarcza bardziej skutecznych środków realizacji zbieżnych celów politycznych, ale także otwiera możliwość rozwijania wspólnych, przekrojowych narzędzi i wspólnej bazy wiedzy, sprzyjających skutecznym i opłacalnym rozwiązaniom.

Dążąc do bardziej zintegrowanego podejścia, Komisja powołała w 2005 r. grupę sterującą komisarzy ds. gospodarki morskiej, a także międzydyrekcyjną grupę ds. gospodarki morskiej, która skupia dyrekcje generalne Komisji odpowiedzialne za kwestie związane z morzami i oceanami. Niedawno przeprowadzono restrukturyzację właściwej dyrekcji generalnej, a także zmieniono jej nazwę. Obecnie Dyrekcja Generalna ds. Gospodarki Morskiej i Rybołówstwa (DG MARE)³ składa się z działu koordynującego, trzech działów odpowiedzialnych za poszczególne baseny morskie w Europie oraz działu zajmującego się zewnętrznym wymiarem gospodarki morskiej, co pozwala jej prowadzić stałą, wewnętrzną koordynację gospodarki morskiej.

Potencjał optymalizacji prowadzenia polityki nie zostanie jednak w pełni wykorzystany, jeżeli zintegrowane podejście nie przyjmie się na wszystkich szczeblach administracji, wśród wszystkich zaangażowanych instytucji, w dziedzinie badań i doradztwa politycznego oraz w ramach całej działalności zainteresowanych podmiotów. Zależy to od współpracy decydentów oraz koordynacji działań podejmowanych na różnych szczeblach administracji. W całej UE podejmuje się szereg inicjatyw na rzecz ściślejszej integracji. Należy je wspierać, pogłębiać i rozpowszechniać. Dlatego też w trakcie realizacji planu działań w zakresie zintegrowanej polityki morskiej Komisja będzie wspierać wdrażanie prawa unijnego oraz zintegrowanego podejścia do gospodarki morskiej w całej UE, przy pełnym poszanowaniu zasady pomocniczości oraz zgodnie z obowiązującym podziałem kompetencji.

Zgodnie z sekcją 3.1 niebieskiej księgi, w niniejszym komunikacie przedstawiono zbiór wytycznych mających na celu zachęcenie państw członkowskich oraz innych podmiotów do podjęcia działań na rzecz przyjęcia zintegrowanego podejścia do gospodarki morskiej w ramach zarządzania przez nie związanymi z nią kwestiami.

2. TENDENCJA DO PROWADZENIA ZINTEGROWANEJ POLITYKI MORSKIEJ

Komisja postanowiła uczynić jednym ze swoich celów strategicznych na lata 2005-2009 „szczególną potrzebę określenia wszechstronnej polityki morskiej”, zgodnie z międzynarodową tendencją do bardziej zintegrowanego opracowywania polityki w zakresie gospodarki morskiej.

Preambuła Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morskim z 1982 r. stanowi, że „problemy dotyczące oceanów są ściśle ze sobą powiązane i muszą być rozpatrywane jako całość”. W Planie realizacji postanowień, przyjętym podczas Światowego Szczytu Zrównoważonego Rozwoju w Johannesburgu w

³

ec.europa.eu/dgs/fisheries/organi/oganig_en.pdf.

2002 r., stwierdzono, że „zapewnienie zrównoważonego rozwoju oceanów wymaga skutecznej koordynacji i współpracy”. W roku 2003 utworzono sieć „UN Oceans”⁴ w celu zapewnienia ściślejszej koordynacji działalności, organizacji i agencji ONZ związanych z oceanami i wybrzeżami, ustalenia wspólnych działań oraz promocji zintegrowanego zarządzania.

Szereg państw⁵ rozpoczęło również tworzenie nowych ram politycznych na rzecz zrównoważonej eksploatacji mórz i oceanów, obejmujących wszystkie aspekty gospodarki morskiej, oraz określiło z góry ustalone cele, przyjmując podejście międzysektorowe i przekrojowe.

- W USA utworzono komitet ds. polityki morskiej w ramach prezydenckiego Biura Wykonawczego (*Executive Office*) w celu realizacji planu działań na rzecz oceanów, skupiając się między innymi na ściślejszej koordynacji polityki w różnych obszarach⁶.
- W Australii główną odpowiedzialność za koordynację polityki morskiej ponosi minister ds. środowiska i dziedzictwa (*Minister for the Environment and Heritage*), podczas gdy Krajowe Biuro ds. Oceanów (*National Oceans Office*) koordynuje działania dotyczące realizacji inicjatyw w zakresie polityki morskiej⁷.
- W Kanadzie ramy dla programów i działań polityki dotyczących kwestii morskich wyznaczają ustawa morska, strategia morska i morski plan działań (*Oceans Act, Strategy and Action Plan*). Ich realizacją kieruje Minister Rybołówstwa i Oceanów (*Minister of Fisheries and Oceans*), a aktywnie uczestniczą w niej instytucje rządowe, organizacje pozarządowe i obywatele⁸.
- W Japonii ustawa ramowa w zakresie polityki morskiej z 2007 r. przewiduje zintegrowane podejście do gospodarki morskiej. Ustanowiła ona centrum ds. polityki morskiej, podlegające premierowi. Na zastępców centrum wyznaczeni zostali szef gabinetu premiera i nowo powołany minister ds. polityki morskiej. Przyjęty został morski plan działań⁹.
- Norwegia przedstawiła strategię morską w październiku 2007 r. Prace koordynowane są przez sieć sekretarzy stanu pod przewodnictwem sekretarza stanu ds. transportu¹⁰.

Zasady, cele i uwarunkowania polityki morskiej każdego z tych krajów są w dużym stopniu podobne. Wszystkie wspomniane kraje dostrzegają znaczący

⁴ www.oceansatlas.org/www.un-oceans.org.

⁵ http://ioc3.unesco.org/abelos/index.php?option=com_content&task=view&id=55&Itemid=62

⁶ ocean.ceq.gov/.

⁷ www.environment.gov.au/coasts/oceans-policy/index.html.

⁸ www.dfo-mpo.gc.ca/oceans-habitat/oceans/ri-rs/cos-soc/index_e.asp.

⁹ www.kantei.go.jp/jp/singi/kaiyou/konkyo5.pdf

¹⁰ www.regjeringen.no/en/dep/nhd/Press-Centre/Press-releases/2007/--Norwegian-maritime-industry-is-to-be-t-2.html?id=482329.

wkład działalności związanej z morzem w ich rozwój gospodarczy. Wszystkie one zauważają, że intensywny rozwój tej działalności stanowi wyzwanie dla zrównoważonego rozwoju i wykorzystania ich zasobów morskich. I wszystkie postanowiły opracować ogólną politykę umożliwiającą kompleksowe, skoordynowane podejście, zapewniające zrównoważony rozwój różnych zasobów morskich i związanej z morzem działalności.

W ocenie skutków¹¹, poprzedzającej opublikowanie niebieskiej księgi w sprawie zintegrowanej polityki morskiej Unii Europejskiej, wyciągnięto z tego doświadczenia kilka podstawowych wniosków, np. dotyczących ogólnego preferowania koordynacji w miejsce centralizacji. Aby jednak zagwarantować udział w procesie wszystkim zaangażowanym podmiotom, potrzeba aktywnego katalizatora w celu zapewnienia dalszej koordynacji i całościowego myślenia. Należy również połączyć zasoby naukowe i dostępne dane w celu dostarczenia solidnej podstawy politycznej, pozwalającej na podejmowanie strategicznych i perspektywicznych decyzji.

Poza ograniczeniami finansowymi, główne problemy, jakie mogą opóźnić wdrożenie zintegrowanego podejścia, to ogólnie brak współpracy i struktur koordynujących między zaangażowanymi podmiotami oraz długi czas, jaki administracjom i zainteresowanym stronom zajmuje pełne wprowadzenie u siebie zintegrowanego podejścia. Zasadnicze znaczenie ma zatem informowanie o polityce w przejrzysty sposób oraz prowadzenie dialogu.

Wiele państw członkowskich UE, takich jak Francja, Niemcy, Portugalia, Niderlandy i Słowenia, stosuje zintegrowane podejście do polityki lub do niego zmierza¹². Niektóre z państw członkowskich, np. Grecja, a ostatnio Hiszpania, powierzyły zarządzanie gospodarką morską konkretnemu ministerstwu albo stopniowo wprowadzają całościowe podejście w postaci strategii tematycznych, tak jak Zjednoczone Królestwo i Szwecja (w zakresie zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska) czy Irlandia (strategia w zakresie nauk morskich).

Mimo braku formalnych struktur instytucje UE zorganizowały konsultacje nad zieloną księgą w sprawie polityki morskiej Unii Europejskiej w sposób całościowy¹³. Prezydencja fińska przeprowadziła przekrojowe konsultacje z różnymi formacjami Rady w ramach „grupy przyjaciół prezydencji”. Prezydencja niemiecka zorganizowała konferencję wysokiego szczebla, poświęconą całemu spektrum kwestii morskich, a podczas prezydencji portugalskiej odbyło się pierwsze nieformalne spotkanie ministerialne dotyczące polityki morskiej w szerszym kontekście. W trakcie prezydencji portugalskiej nad wnioskiem dotyczącym zintegrowanej polityki morskiej debatowano również w ramach Rady ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych, z uwagi na jej horyzontalne i ogólne kompetencje.

¹¹ SEC(2007) 1280.

¹² Przedstawione w ramach grupy kontaktowej wysokiego szczebla w dniu 22 kwietnia 2008 r., http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/focal-points-meeting_en.html.

¹³ ec.europa.eu/maritimeaffairs/post_green_en.html (opinia PE nr 484; opinia Komitetu Regionów nr 93; opinia Komitetu Ekonomiczno-Społecznego nr 147).

Parlament Europejski przygotował swoją opinię na temat zielonej księgi w sprawie polityki morskiej w ramach procedury ściślejszej współpracy między pięcioma komisjami parlamentarnymi. Opinia Komitetu Regionów została przygotowana przez Komisję Rozwoju Zrównoważonego, która posiada szeroki mandat, niepowiązany z konkretnym sektorem.

3. POTRZEBY I BODŹCE W ZAKRESIE ZINTEGROWANEGO PODEJŚCIA DO ZARZĄDZANIA GOSPODARKĄ MORSKĄ

Tradycyjne podejście do gospodarki morskiej w Europie obejmowało szereg odrębnych polityk sektorowych. Tego rodzaju rozproszenie zarządzania gospodarką morską nadal dominuje na różnych szczeblach władzy na poziomie międzynarodowym, europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.

Przechodzenie w kierunku bardziej zintegrowanego podejścia do gospodarki morskiej w UE odbywa się nie tylko ze względu na tendencje obecne w innych częściach świata czy naturalną ewolucję ram zarządzania w kontekście zrównoważonego rozwoju.

Stanowi ono przede wszystkim wyraźną odpowiedź na potrzebę osiągnięcia większej spójności między różnymi obszarami i podejściami w zakresie polityki, biorąc w szczególności pod uwagę:

- konieczność uniknięcia powielania uprawnień regulacyjnych przez różne organy krajowe lub regionalne w państwach członkowskich oraz zastąpienia niepotrzebnego powtarzania i dwutorowości procesu decyzyjnego koncepcją przewidującą punkty kompleksowej obsługi we wszystkich państwach członkowskich;
- stwierdzoną konieczność skoordynowanego planowania konkurencyjnych rodzajów działalności morskiej oraz zarządzania strategicznego obszarami morskimi (morskie planowanie przestrzenne);
- konieczność lepszej koordynacji między różnymi sektorowymi komitetami dialogu społecznego na szczeblu europejskim, zaangażowanymi w gospodarkę morską;
- przyjęcie i wdrożenie podejścia ekosystemowego i dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej;
- konieczność rozwijania płaszczyzny współpracy między nauką a polityką oraz zapewnienia możliwości dostarczania informacji naukowych na potrzeby polityki morskiej;
- konieczność zapewnienia wiarygodnych i porównywalnych danych statystycznych na potrzeby prowadzenia polityki morskiej na wszystkich poziomach;

- i wreszcie, co także jest ważne, konieczność ułatwienia ściślejszej koordynacji nadzoru morskiego między państwami członkowskimi oraz w ich obrębie.
- (1) Przewidywalność procesu podejmowania decyzji ma zasadnicze znaczenie dla wszystkich zainteresowanych podmiotów, których dotyczy polityka morska. Stricte sektorowe zarządzanie gospodarką morską, w którym różni decydenci mogą przyjmować różne podejścia wobec, przykładowo, branż morskich, w tym portów i żegluga morskiej, nie sprzyja tworzeniu otoczenia przyjaznego dla działalności gospodarczej, do którego dąży UE w ramach strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. W tym kontekście wspólne zarządzanie gospodarką morską oznacza także rozwijanie systemu kompleksowej obsługi w zakresie działalności morskiej na szczeblu państw członkowskich.
 - (2) Odnotowuje się szybki wzrost działalności związanej z morzem. Znaczenie ma już nie tylko rybołówstwo i żegluga, ale także między innymi energetyka morska (w tym energia odnawialna), turystyka morska (żegluga rekreacyjna i rejsy wycieczkowe) czy marikultura. Działalność na morskich obszarach chronionych może być regulowana lub zostać zakazana w zależności od celów dotyczących ich ochrony. Przy takiej rywalizacji o przestrzeń na coraz bardziej zatłoczonych europejskich wodach przybrzeżnych, może z pewnością dochodzić do konfliktów dotyczących ich wykorzystania. Rozwój i stosowanie specjalnych narzędzi planowania morskiego na odpowiednich szczeblach uznaje się powszechnie za konieczne w celu harmonizacji i priorytetyzacji wykorzystania mórz, oceanów i obszarów przybrzeżnych oraz zarządzania nimi. Takie narzędzia planowania można z kolei zbudować jedynie w oparciu o zintegrowane podejście do zarządzania gospodarką morską.
 - (3) Europejskie sektorowe komitety dialogu społecznego mają tendencję do wąskiego, sektorowego podejścia do kwestii, które mają wpływ na ich działalność. Aby poszerzyć ich spojrzenie, a także zachęcić je do stosowania bardziej całościowego podejścia, konieczne jest uruchomienie mechanizmów zachęcających do dyskusji międzysektorowych w zakresie działalności morskiej, takich jak specjalne spotkania w ramach forum łącznikowego ds. dialogu społecznego.
 - (4) Podejście ekosystemowe, przewidziane w dyrektywie ramowej w sprawie strategii morskiej, niesie ze sobą szczególne wyzwania. Proces decyzyjny nie może być już dłużej zorganizowany według tradycyjnych kryteriów polityki sektorowej, ale musi uwzględniać duże, transgraniczne ekosystemy morskie, które należy chronić, aby zachować podstawę zasobów wszystkich rodzajów działalności morskiej. W tym kontekście ochrony środowiska morskiego potrzebne jest zatem myślenie także w kategoriach basenów morskich oraz regionów i podregionów morskich przewidzianych w dyrektywie.

- (5) Komisyjna wizja mórz i oceanów Europy opiera się na doskonaleniu badań naukowych, rozwiązań technicznych i innowacji. Wizję tę podzielają i wspierają pozostałe instytucje UE oraz związane z morzem społeczności naukowe i techniczne w Europie, sprzyjające europejskiej strategii na rzecz badań morskich. Jednym z kluczowych celów tej nowej strategii będzie wspieranie zintegrowanej polityki morskiej poprzez tworzenie warunków dla lepszej płaszczyzny współpracy między nauką a polityką. Płaszczyzna ta służyć będzie realizacji podwójnego celu: zapewnieniu lepszych informacji naukowych na potrzeby polityki oraz umożliwieniu sferze politycznej strategicznego ukierunkowania nauki na główne wyzwania i potrzeby społeczne Europy. Dialog między społecznościami naukowymi a sferą polityczną stanowi zatem zarówno bodziec, jak i odpowiedź w zakresie zintegrowanego podejścia do zarządzania gospodarką morską.
- (6) Eurostat rozpoczął międzysektorowy program prac dotyczący statystyk społeczno-ekonomicznych, obejmujących sektory gospodarki morskiej i regiony przybrzeżne. Współpraca z Eurostatem na rzecz zapewnienia porównywalnych i wiarygodnych statystyk leży w interesie państw członkowskich.
- (7) Dla bezpieczeństwa eksploatacji obszarów morskich Europy zasadnicze znaczenie ma też nadzór morski. Poprawa współpracy i koordynacji pomiędzy agencjami ds. nadzoru morskiego oraz – w niektórych przypadkach – ich spójności, a także interoperacyjności ich systemów nadzoru na poziomie europejskim, również wymaga bardziej zintegrowanego podejścia do zarządzania gospodarką morską na odpowiednich szczeblach. Bez niego nie będzie możliwe koordynowanie różnych rodzajów działalności na morzu (w zakresie rybołówstwa, zwalczania przestępczości, ochrony portów, walki z zanieczyszczeniami, ratownictwa i bezpieczeństwa, kontroli granic itp.) ani uzyskanie synergii pomiędzy nimi. Podobnie na szczeblu europejskim europejska sieć nadzoru morskiego, postulowana w niebieskiej księdze, wymagać będzie nowych, bardziej zintegrowanych mechanizmów zarządzania.

Wszystkie powyższe punkty są niezbędnymi warunkami skutecznego, zrównoważonego zarządzania zasobami morskimi Europy oraz stanowią bodziec do rozwoju spójnych i bardziej zintegrowanych ram zarządzania gospodarką morską.

4. WYTYCZNE DOTYCZĄCE ZINTEGROWANYCH RAM ZARZĄDZANIA MORZAMI I OCEANAMI W EUROPIE

4.1. Opracowanie strategicznego podejścia do polityki morskiej na szczeblu krajowym

Każde państwo członkowskie powinno opracować swoją krajową zintegrowaną politykę morską.

Jak wyjaśniono we wniosku Komisji dotyczącym zintegrowanej polityki morskiej UE, nie istnieje jedna uniwersalna formuła, ale raczej różne, równie przydatne sposoby określenia zintegrowanego podejścia do gospodarki morskiej. Szereg państw członkowskich opracowuje własne nowe podejścia, zgodnie ze swoimi ramami prawnymi oraz uwarunkowaniami gospodarczymi, społecznymi, politycznymi, kulturalnymi i środowiskowymi. Te różne podejścia są faktycznie potrzebne, aby uwzględnić szczególne wyzwania w różnych basenach morskich oraz dostosować się bezkonfliktowo do struktur i tradycji poszczególnych państw członkowskich.

Przedstawione niżej wytyczne nie powstały zatem po to, aby przekonać państwa członkowskie do przyjęcia jednolitego systemu zarządzania gospodarką morską. Mają one na celu zachęcenie państw członkowskich do opracowania własnej krajowej polityki morskiej, w ścisłej współpracy z zainteresowanymi stronami, a także wzmocnienie i ułatwienie współpracy na wszystkich szczeblach zarządzania gospodarką morską, w tym na poziomie europejskim.

Każdy rząd posiada własne, szczególne priorytety w zakresie polityki morskiej. Poszczególne instytucje rządowe powinny jednak działać na rzecz wspólnych celów. Z tego względu należy opracować, z myślą o różnych zaangażowanych podmiotach publicznych, strategiczny plan określający ogólną wizję polityki, jej cele i sposoby realizacji. Plan taki powinien wyjaśniać korzyści i rezultaty wynikające ze zintegrowanego podejścia.

Te krajowe zintegrowane polityki morskie będą różnić się między sobą w zależności od uwarunkowań konstytucyjnych, geofizycznych, gospodarczych, społecznych, kulturowych i środowiskowych, ale powinny uwzględniać europejską wizję mórz i oceanów, zatwierdzoną przez Radę Europejską w grudniu 2007 r.

Krajowe zintegrowane polityki morskie powinny zatem opierać się na założeniu, że wszystkie kwestie związane z morzem są ze sobą powiązane i należy traktować je jako całość.

Podobnie jak zintegrowana polityka morska UE, zintegrowana polityka krajowa powinna kierować się zasadami pomocniczości, konkurencyjności i rozwoju gospodarczego, podejściem ekosystemowym i zasadą udziału zainteresowanych stron.

4.2. Ramy zarządzania określające podejmowanie decyzji przez organy publiczne na szczeblu krajowym

Państwa członkowskie powinny rozważyć stworzenie wewnętrznych struktur koordynujących w zakresie gospodarki morskiej w ramach swoich systemów administracyjnych.

Struktury te powinny obejmować mechanizm dostarczania wytycznych politycznych na najwyższym szczeblu. Niektóre państwa członkowskie

powołały komitet międzyresortowy jako wiodącą strukturę w zakresie koordynacji gospodarki morskiej.

Należy jasno przypisać odpowiedzialność za przywództwo polityczne i odgrywanie roli katalizatora zintegrowanego podejścia na szczeblu politycznym. Funkcja ta musi mieć odpowiednią wagę, aby umożliwić organizowanie dialogu między różnymi interesami sektorowymi.

Ponadto kluczowa rola parlamentów krajowych w definiowaniu interesu publicznego sprawia, że niezbędne jest ich zaangażowanie we wspieranie całościowego podejścia do gospodarki morskiej¹⁴.

Również administracja publiczna powinna uwzględniać zintegrowane podejście określone na szczeblu politycznym, przy czym każde państwo członkowskie przyjmuje rozwiązania organizacyjne odpowiadające jego tradycji administracyjnej. Zgodnie z praktykami obowiązującymi w niektórych państwach członkowskich, komitety międzyresortowe wspierane są zazwyczaj przez biuro lub agencję koordynującą, kierowaną przez urzędnika wysokiego szczebla, którego zadaniem jest pilnowanie wykonywania decyzji podejmowanych przez komitet. Oznacza to, że dyrektor biura lub agencji koordynującej musi być usytuowany na odpowiednio wysokim szczeblu władzy. Zintegrowane podejście powinno również wzmocnić koordynację i przekazywanie informacji, co jest niezbędne w kontekście wdrażania prawa wspólnotowego w państwach członkowskich, zmniejszając tym samym liczbę postępowań w sprawie naruszenia przepisów w zakresie gospodarki morskiej.

4.3. Rola regionów przybrzeżnych i innych decydentów lokalnych

Znaczenie decyzji podejmowanych na niższym szczeblu – regionalnym i lokalnym.

Regiony przybrzeżne nie tylko odnoszą korzyści ze zintegrowanego podejścia do polityki morskiej, ale także ponoszą największe ryzyko w przypadku braku spójnej polityki morskiej. Z uwagi na bliskie związki z morzem niektóre regiony przybrzeżne opracowują własne zintegrowane strategie, dostosowane do ich szczególnych potrzeb. Są one również odpowiedzialne w swoich państwach członkowskich za zintegrowane zarządzanie strefami przybrzeżnymi lub za regulowanie przestrzennego rozmieszczenia działalności gospodarczej. Ponieważ dysponują często wyjątkowym know-how i oglądem sytuacji oraz reprezentują kluczowe interesy w dziedzinie gospodarki morskiej, muszą one odgrywać właściwą rolę w opracowywaniu zintegrowanej polityki morskiej, zgodnie ze szczególnymi kompetencjami regionów w zakresie gospodarki morskiej w każdym z państw członkowskich.

W stosownych przypadkach, w zależności od uprawnień konstytucyjnych powierzonych danym szczeblom decyzyjnym, użyteczne byłoby również

¹⁴

Odpowiedzi parlamentów na zieloną księgę: niższa i wyższa izba parlamentu niemieckiego: nr 309 i 129; parlament szwedzki: nr 254, ec.europa.eu/maritimeaffairs/post_green_en.html.

rozwijanie regionalnej zintegrowanej polityki morskiej zgodnie z odpowiednią polityką krajową i unijną.

4.4. Udział zainteresowanych stron w opracowywaniu zintegrowanej polityki morskiej

Wskazany jest aktywny udział zainteresowanych podmiotów z branży morskiej w zintegrowanej polityce krajowej, regionalnej i lokalnej.

Europejska wizja mórz i oceanów, określona w niebieskiej księdze w sprawie zintegrowanej polityki morskiej, adresowana jest nie tylko do rządów krajowych, ale także do wszystkich zainteresowanych stron, w szczególności do wszystkich podmiotów mających szczególny interes w zakresie gospodarki morskiej. Wspomniane zainteresowane strony stanowiły siłę sprawczą trwających rok konsultacji prowadzonych przez Komisję po opublikowaniu zielonej księgi w sprawie przyszłej unijnej polityki morskiej. Zaliczają się do nich między innymi liczne branże przemysłowe i usługowe, których działalność gospodarcza uzależniona jest od morza, partnerzy społeczni, organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną środowiska i inne tego rodzaju organizacje, instytucje akademickie i badawcze, a także organizacje działające na rzecz ochrony dziedzictwa morskiego.

Niedawno, podczas pierwszych obchodów nowo ustanowionego Europejskiego Dnia Morza (20 maja), Komisja ogłosiła że udział zainteresowanych stron w realizacji zintegrowanej polityki morskiej Unii Europejskiej ma pierwszorzędne znaczenie.

Podmioty gospodarcze powinny przyjąć zintegrowane podejście poprzez tworzenie „klastrów morskich”, które z kolei mogą współpracować z innymi zainteresowanymi stronami w ramach forów społeczeństwa obywatelskiego i sieci skupiających zainteresowane podmioty z branży morskiej.

Państwa członkowskie, opracowujące własną krajową zintegrowaną politykę morską, powinny wspierać i ułatwiać tworzenie odpowiednich struktur skupiających zainteresowane strony, umożliwiając im szeroki udział w zarządzaniu gospodarką morską, podejmując działania na rzecz zwiększenia możliwości partnerów społecznych oraz zapewniając przejrzystość procesu podejmowania decyzji.

4.5. Bardziej efektywne powiązania na poziomie regionalnych basenów morskich

W trakcie konsultacji stało się jasne, że wiele kwestii zintegrowanej polityki morskiej można najlepiej rozwiązać na poziomie regionalnych basenów morskich. Wejście w życie dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej powoduje ponadto konieczność większej współpracy państw członkowskich i Komisji na tym poziomie, a także, w stosownych przypadkach, jak najlepszego wykorzystania przez nie wartości dodanej, jaką stanowią wielostronne,

regionalne konwencje morskie, takie jak HELCOM¹⁵, OSPAR¹⁶, konwencja barcelońska¹⁷ czy konwencja bukaresztańska¹⁸.

W odpowiedzi na wniosek Rady Europejskiej z dnia 14 grudnia 2007 r., Komisja Europejska przygotowuje unijną strategię dla regionu Morza Bałtyckiego, która obejmować będzie środki mające na celu wdrożenie zintegrowanej polityki morskiej dla Morza Bałtyckiego, wychodzące jednakże poza zakres samej polityki morskiej. Komisja rozpoczęła także prace nad strategią wdrożenia całościowego podejścia do polityki morskiej w rejonie Morza Śródziemnego i przewiduje publikację dokumentu programowego w tym zakresie na jesieni 2008 r. Wyzwaniem związanym z zarządzaniem jest optymalizacja efektywności współpracy w regionalnych basenach morskich oraz zagwarantowanie, aby tworzyła ona wartość dodaną wobec prac prowadzonych na poziomie unijnym, w obrębie państw członkowskich oraz z sąsiadami UE.

Zasadniczą sprawą dla pełnego funkcjonowania zintegrowanego zarządzania gospodarką morską w Europie jest rozwinięcie takiego stopnia współpracy transgranicznej, który umożliwi wymianę najlepszych praktyk i ściślejszą współpracę między państwami w kluczowych obszarach, np. w kwestiach związanych z zachowaniem środowiska morskiego, bezpieczeństwem i ochroną rozległych obszarów morskich Europy oraz nadzorem nad nimi, a także z badaniami morskimi.

5. WNIOSKI

W ramach swoich inicjatyw mających na celu wspieranie opracowania zintegrowanej polityki morskiej na różnych szczeblach zarządzania, Komisja dostarczy informacji o działaniach podejmowanych w tym kierunku na poziomie światowym, europejskim, krajowym i regionalnym w celu ułatwienia realizacji tego procesu i zapewnienia wytycznych zainteresowanym stronom poszukującym wzorców najlepszych praktyk.

Komisja zaprasza instytucje UE i państwa członkowskie do dzielenia się informacjami o działaniach podejmowanych na rzecz zintegrowanego zarządzania gospodarką morską.

Jak przewidziano w niebieskiej księdze w sprawie zintegrowanej polityki morskiej Unii Europejskiej, Komisja przedstawi sprawozdanie z postępu w realizacji zintegrowanego podejścia do gospodarki morskiej do końca 2009 r.

¹⁵ www.helcom.fi/.

¹⁶ www.ospar.org/.

¹⁷ www.unep.ch/regionalseas/regions/med/t_barcel.htm.

¹⁸ www.blacksea-commission.org/OfficialDocuments/Convention_iframe.htm.

Załącznik – Formularz do wymiany informacji nt. zintegrowanego podejścia drogą internetową

	Struktura			Dialog	Strategia		Zarządzanie i wdrażanie		
	Przywództwo polityczne	Organizacja administracji	Powiązania między różnymi szczeblami administracji	Przejrzysty i wszechstronny dialog	Wizja	Wiedza i ekspertyza naukowa	Funkcje publiczne realizowane na morzu	Klastry morskie	Morskie planowanie przestrzenne
PCz	Odpowiedzialny minister	Departament koordynujący	Opis podziału kompetencji i roli powierzonej regionom	Zorganizowany dialog	Dokument	Komitety doradcze	Organizacja służb ochrony wybrzeża/krajowych agencji morskich	Organizacje klastrowe	Streszczenie systemu planowania
	Członek grupy kontaktowej wysokiego szczebla			Narzędzia informowania	Sprawozdania roczne, w tym sprawozdania budżetowe	Sieci naukowe			

Tabela stanowi zestawienie kluczowych informacji dotyczących zintegrowanej gospodarki morskiej i konsultacji z zainteresowanymi stronami, w tym stron internetowych i punktów kontaktowych.